

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 312/2017-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2013 (pôvodne vec vedená Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 9 C 177/2012), a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou

namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“) [pôvodne vec vedená Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 9 C 177/2012].

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou napadnutého konania vedeného okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalobou z 27. septembra 2012 doručenou Okresnému súdu Bratislava I domáhala proti Slovenskej republike (ďalej len „žalovaná“) zaplata sumy 6 941,61 € podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že *„vinou svojvoľného konania Okresného súdu Pezinok vec je stále v nerozhodnutom stave, pričom porušovateľ vydal iba uznesenie Okresného súdu Pezinok č. k. 6C/45/2013-35 zo dňa 8. apríla 2013 o zastavení konania, doručené sťažovateľke 2. 5. 2013..., ktoré bolo z dôvodu odňatia sťažovateľke možnosti riadne konať pred súdom zrušené Krajským súdom v Bratislave uznesením zo dňa 28. júna 2013, č. k. 3Co/345/2013-44. V období, keď sa splnomocnený zástupca sťažovateľky [REDAKOVANÉ] nachádzal vo väzbe v ÚVVAÚVTOS Bratislava v období od 12. 04. 2014 do 15. 01. 2015..., ktorá sa ukázala ako nezákonná a svojvoľná... porušovateľ riadne nekonal so splnomocneným zástupcom sťažovateľky, keď nerešpektoval dôsledne ustanovenia §-u 47 ods. 2 a §-u 48 ods. 1 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku pre okresné sudy a to aj keď porušovateľ aj z iných konaní mal vedomosť o tom, že splnomocnený zástupca sa nachádza vo väzbe a z ÚVVAÚVTOS Bratislava zabezpečoval jeho prítomnosť na pojednávaniach... a to potom ako si vyžiadal súhlas od predsedu senátu 5T z Okresného súdu Bratislava I... s predvedením na pojednávanie a požiadal o predvedenie splnomocneného zástupcu sťažovateľky [REDAKOVANÉ] na súdom vytýčené termíny pojednávania v roku 2014... Je teda nesporným, že doposiaľ porušovať nekonal riadne so sťažovateľkou a v súlade so zákonom, pričom porušovateľom vytýčené*

termíny pojednávani na deň 25. 06. 2015 a deň 23. 11. 2015 boli porušovateľom zrušené... pričom vinou porušovateľa a jeho procesnoprávných pochybení, svojvoľného vydania uznesenie o zastavení konania, zrušeného pre nezákonnosť a protiústavnosť krajským súdom sa za viac ako 3 roky neuskutočnilo ani len jedno pojednávanie vo veci samej, sťažovateľka nebola vypočutá súdom, na termín pojednávania na deň 12. 04. 2016 jej nebolo účinne doručené do vlastných rúk predvolanie.“

Sťažovateľka konštatuje, že stav jej právnej neistoty trvá viac ako „3 roky a 8 mesiacov, čo je z ústavného hľadiska neprípustné a neakceptovateľné“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, okresnému súdu prikáže, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, a sťažovateľke prizná primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 500 €, ako aj úhradu trov konania v sume 303,04 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením odmietnuť bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého celková dĺžka presiahla obdobie 3 rokov. V tejto súvislosti zdôrazňuje neefektívnu činnosť okresného súdu spočívajúcu vo vydaní uznesenia sp. zn. 6 C 45/2013 z 8. apríla 2013, ktorým bolo konanie vo veci žaloby sťažovateľky zastavené a následne v dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu zrušené.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01) a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

Sťažovateľka 27. septembra 2012 doručila Okresnému súdu Bratislava I žalobu proti Slovenskej republike podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o zaplatenie sumy 6 941,61 € (konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. 9 C 177/2012). Dňa 10. októbra 2012 bola žalovaná vyzvaná na vyjadrenie sa k žalobe, ktoré bolo Okresnému súdu Bratislava I doručené 19. októbra 2012. Dňa 13. novembra 2012 Okresný súd Bratislava I doručoval vyjadrenie k žalobe na zaujatie stanoviska sťažovateľke, ktorá stanovisko doručila 18. decembra 2012.

Okresný súd Bratislava I postúpil 27. februára 2013 vec okresnému súdu, ktorý uznesením č. k. 6 C 45/2013-35 z 8. apríla 2013 (ďalej len „uznesenie z 8. apríla 2013“) konanie vo veci žaloby zastavil s prihliadnutím na skutočnosť, že na tamojšom súde prebieha pod sp. zn. 5 C 193/2012 konanie začaté 11. septembra 2012 totožných účastníkov konania s rovnakým predmetom konania a s rovnakými skutkovými okolnosťami.

Sťažovateľka podala 2. mája 2013 proti uzneseniu okresného súdu z 8. apríla 2013 odvolanie, na základe čoho bol spis na rozhodnutie o opravnom prostriedku predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 31. mája 2013.

Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 345/2013 z 28. júna 2013 uznesenie okresného súdu z 8. apríla 2013 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, spis bol okresnému súdu vrátený 12. augusta 2013. Okresný súd následne 21. augusta 2013 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol zaplatený 25. septembra 2013.

Dňa 20. januára 2014 si okresný súd z Okresného súdu Bratislava I vyžiadal exekučný spis tamojšieho súdu sp. zn. 15 Er 5626/2008. Dňa 5. februára 2014 bol nariadený termín pojednávania na 9. jún 2014. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 9. júna 2014, bolo odročené na 1. december 2014.

Dňa 27. októbra 2014 sa splnomocnený zástupca sťažovateľky ospravedlnil a požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 1. december 2014 z dôvodu, že je vo výkone väzby. V dôsledku uvedenej skutočnosti bol určený nový termín pojednávania na 19. január 2015. Dňa 16. decembra 2014 splnomocnený zástupca sťažovateľky opätovne požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 19. január 2015 z dôvodu výkonu väzby.

Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 19. januára 2015, bolo odročené na neurčito na účely dožiadania Okresného súdu Bratislava I o zabezpečenie výsluchu splnomocneného zástupcu sťažovateľky.

Dňa 26. januára 2015 okresný súd zisťoval, či sa splnomocnený zástupca sťažovateľky nachádza vo výkone väzby, pričom 28. januára 2015 zistil, že sa vo výkone väzby nenachádza. Na základe tohto zistenia okresný súd 4. februára 2015 nariadil pojednávanie na 25. jún 2015.

Dňa 17. júna 2015 okresný súd zmenil nariadený termín pojednávania z dôvodu čerpania riadnej dovolenky zákonnej sudkyne na 23. november 2015 a 16. novembra 2015 následne zrušil termín pojednávania nariadeného na 23. november 2015 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 19. februára 2016 okresný súd nariadil termín pojednávania na 12. apríl 2016. Dňa 11. apríla 2016 splnomocnený zástupca žalovanej okresnému súdu oznámil, že z dôvodu kolízie pojednávaní sa nezúčastní na pojednávaní nariadenom na 12. apríl 2016, nepožiadala však o odročenie termínu pojednávania a zotrval na vyjadreniach a stanoviskách, ktoré okresnému súdu boli doručené.

Dňa 12. apríla 2016 sa uskutočnilo pojednávania, ktoré bolo odročené na 29. november 2016 s pokynom zabezpečiť účasť sťažovateľky na pojednávaní. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 29. novembra 2016, splnomocnený zástupca sťažovateľky požiadala o prerušenie konania vzhľadom na skutočnosť, že pred okresným súdom prebieha konanie vedené pod sp. zn. 5 C 193/2012. Okresný súd žiadosti vyhovel a uznesením napadnuté konanie prerušil (uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť 17. januára 2017). Napadnuté konanie je v čase predbežného prerokovania sťažnosti stále právoplatne prerušené.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe zistených skutočností považovať postup okresného súdu za taký, pri ktorom došlo k zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V doterajšom priebehu napadnutého konania síce došlo k jednému obdobiu dlhodobej nečinnosti z dôvodu, že pojednávania nariadené na 25. jún 2015 a 23. november 2015 boli pre čerpanie dovolenky a práceneschopnosť zákonnej sudkyne zrušené. Išlo však doteraz o ojedinelý priet'ah, ktorý bol následným plynulým postupom okresného súdu napravený.

V súvislosti s celkovou dĺžkou napadnutého konania sťažovateľka osobitne argumentuje aj poukazom na judikatúru ESLP, že vo veciach tzv. kompenzačných nárokov považuje ESLP „*dĺžku kompenzačného konania v trvaní 11 mesiacov... za neprimerane dlhú*“.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že ESLP sa zaoberá dĺžkou primeranej lehoty s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu bez toho, aby formuloval abstraktné hranice, pri prekročení ktorých by už dĺžka napadnutého konania mala byť považovaná za neprimeranú (k tomu pozri aj KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 702; rozhodnutie ESLP z 9. 2. 2010, sťažnosť č. 21367/07, Remes proti Fínsku). Z uvedeného dôvodu je námietka sťažovateľky v celkovom kontexte nedôvodná.

Za nedôvodnú považuje ústavný súd aj námietku sťažovateľky, podľa ktorej k predĺženiu napadnutého konania došlo aj z dôvodu zastavenia konania uznesením okresného súdu z 8. apríla 2013, a to s prihliadnutím na relatívne krátke časové obdobie, v ktorom bola vec po rozhodnutí krajského súdu z 28. júna 2013, ktorým bolo označené uznesenie okresného súdu zrušené, vrátená späť okresnému súdu, ktorý následne plynulo pokračoval v napadnutom konaní.

Ústavný súd zoberal ďalej do úvahy aj skutočnosť, že svojím správaním prispela k predĺženiu napadnutého konania aj samotná sťažovateľka, resp. jej splnomocnený zástupca. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa) splnomocnila ako zástupcu pre konanie vo veci jej žaloby svojho manžela. Ustanovenie tzv. všeobecného zástupcu v občianskom súdnom konaní je v dispozičnej právomoci účastníka konania. Aj napriek tomu je však úlohou samotného účastníka konania, ktorý si zvolil všeobecného zástupcu, dbať o to, aby konaním všeobecného zástupcu nedochádzalo k neodôvodnenému predlžovaniu konania.

Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vyplýva, že splnomocnený zástupca sa nedostavil na pojednávania nariadené na 9. jún 2014, 1. december 2014

a 19. január 2015, a to aj napriek tomu, že bol riadne predvolaný (predvolanie na pojednávanie nariadené na 9. jún 2014 a 1. december 2014 si splnomocnený zástupca v odbernej lehote neprevzal, avšak v súlade s § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. júna 2016 sa uplatnila fikcia doručenia). Predvolania na pojednávania nariadené na 1. december 2014 a 19. január 2015 boli riadne doručené aj samotnej sťažovateľke (24. septembra 2014 a 28. novembra 2014). Aj napriek tomu, že splnomocnený zástupca sťažovateľky svoju neprítomnosť na pojednávaniach nariadených na 1. december 2014 a 19. január 2015 ospravedlnil, pričom dôvodil výkonom väzby, ktorý „*mu nedovoľuje sa na pojednávania pripraviť*“ sťažovateľke samotnej, ktorej boli predvolania na pojednávania nariadené na 1. december 2014 a 19. január 2015 riadne doručené, nič nebránilo v tom, aby si v záujme ochrany svojich práv a zabráneniu predĺžovania napadnutého konania zvolila iné splnomocneného zástupcu, prípadne sa pojednávaniu zúčastnila osobne. Predĺženie konania vedeného všeobecným súdom z dôvodov na strane sťažovateľa pritom vo všeobecnosti predstavuje okolnosť, na ktorú v rámci kritéria správania sťažovateľa ústavný súd pri rozhodovaní o tom, či v konkrétnom prípade došlo k zbytočným priet'ahom, stabilne prihliada.

Napokon za relevantnú považuje ústavný súd aj skutočnosť, že splnomocnený zástupca sťažovateľky na pojednávani, ktoré sa uskutočnilo 29. novembra 2016, požiadal o prerušenie napadnutého konania z dôvodu, že v inom konaní sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie vo veci, ktorá je predmetom napadnutého konania.

V súlade s § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nemožno dosiahnuť po právoplatnom prerušení konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom. Ústavný súd

v tejto súvislosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. I. ÚS 162/03) konštatuje, že prerušenie konania podľa § 164 CSP [obdobne § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. júna 2016] možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v Civilnom sporovom poriadku, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné priet'ahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 399/09).

Vychádzajúc z toho, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 C 193/2012, v súvislosti s ktorým bolo napadnuté konanie právoplatne prerušené, sa riešia otázky, ktoré môžu mať význam pre rozhodnutie okresného súdu v napadnutom konaní, zohľadňujúc tiež skutočnosť, že okresný súd do prerušenia konania v zásade konal bez zbytočných priet'ahov, a prihliadajúc na správanie samotnej s'ťažovateľky, resp. jej splnomocneného všeobecného zástupcu, ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným postupom okresného súdu v napadnutom konaní a obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí s'ťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto odmietol s'ťažnosť pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd nad rámec uvedeného pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby v prípade pokračovania zbytočných priet'ahov v konaní s'ťažovateľka v tejto veci podala novú s'ťažnosť.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2017